

Reagerer på oppussing av

Petter Nordgaard Lorentzen
petternl@vl.no 22 310 310

Christian Ringnes vil restaurere nazi-monument i Ekebergskogen. – Problematisk, sier historieprofessor. Men regjeringen vil ikke stanse oppussingen.

– Det er umusikalsk å pusse opp et nazistisk krigsminnemerke, sier Ervin Kohn, forstander i Det Mosaiske Trossamfund.

22 professorer har skrevet et brev til Jens Stoltenberg og flere relevante statsråder hvor de blant annet tar opp denne saken, men Miljøverdepartementet skriver i et svarbrev at de ikke vil stoppe planene. Kohn reagerer på at regjeringen ikke vil gripe inn. Forstanderen synes det er greit at graver blir vedlikeholdt, men mener det blir feil å pusse opp nazistiske monumenter.

Kohn får støtte av jødiske Samuel Steinmann som satt i konsentrasjonsleir under krigen. Han har aldri sett stedet, men er kritisk.

– De burde latt dette stedet gro igjen.

Heller ikke direktør for Jødisk museum, Sidsel Levin, har besøkt ruinene på Ekeberg.

– Det er fremdeles problematisk med fornyelse av steder med en slik historisk bakgrunn. Det blir litt ubehagelig å bygge seg på et slikt sted, og mange som opplevde vonde ting i krigen lever fortsatt.

– **Gjennomnazifisert.** På æreskirkegården i Ekebergåsen ble nesten 3.000 falne, tyske soldater stedt til hvile under krigen, men gravene ble flyttet til Alfa-set kirkegård i 1952.

Rester av gravlunden har imidlertid blitt bevart. Blant disse er et trappemonument og en seremoniplass som nå skal pusses opp i forbindelse med byggingen av en kvinneskulpturpark. Prosjektet, som nå heter Ekebergparken, er finansiert av finansmannen Christian Ringnes gjennom C. Lundens Ringnes Stiftelse.

I brevet fra professorene (se fakta) er en av innvendingene at «trappemonumentet på den største tyske æreskirkegården i Norge er planlagt gjenreist enda

2013: Naturgruppa i Lille Ekeberg barnehage gikk i går på skitur til Svenskesletta på Ekeberg der de tente bål på Trappemonumentet. Byantikvar i Oslo kommune, Janne Wilberg (i midten), kunne fortelle barna om stedets lange historie.

Foto: Erlend Berge

større enn det okkupasjonsmakten bygget.»

Blant dem som har signert brevet er Øystein Sørensen, professor i historie og ekspert på krigshistorie.

– Under krigen ble seremoniplassen benyttet til å ære spesielt hederverdige tyskere som falt. Disse seremoniene var gjennomnazifisert.

Han understreker at han ikke vet akkurat hvordan Ringnesstiftelsen planlegger å restaurere stedet, men synes planene virker problematiske.

– Spørsmålet om man skal pusse opp et nazistisk krigsminne er et følelsesladd og ømtålig emne. Disse monumentene tilhører forsåvidt norske historie, men er først og fremst tyske. Man bør være veldig varsom når man skal bygge opp igjen noe som tilhørte okkupasjonsmakten. Jeg etterlyser en bredere og grundigere debatt om denne restaureringen. Alt kommer an på hvordan dette gjøres, men det bør i hvert fall ikke rekonstrueres til slik det var. Det bør

settes inn i en historisk ramme.

Sørensen sier han håper at myndighetene vet hva de godkjenner, men er usikker på om det er tilfellet.

Han påpeker at denne saken ikke handler om reguleringsplaner, men om en ideologisk debatt.

– **Ikke enkelt.** Christian Ringnes er på reise fot og ikke tilgjengelig for intervju, men hans sekretær henviser Vårt Land til Ina Johannesen, leder for Ekebergparken.

– Dette er ikke enkelt. Denne delen av Ekebergparken er et komplekst og vanskelig prosjekt. Vi forholder oss til en vond del av vår felles historie som er betent og sår for mange mennesker. Noen av disse lever fortsatt, og krigen ligger nært oss i tid, sier Johannesen.

Hun understreker også at de tidligere monumentene fra 2. verdenskrig ikke vil ha noen nazistiske symboler eller andre referanser til stedenes forhistorie. Det vurderes imidlertid å sette opp infoskilt. Johannesen sier

at trappemonumentet og seremoniplassen inngår i en større historieformidling i Ekebergparken, som strekker seg tilbake til steinalderen.

Blant annet ligger det på området steder som knyttes til den nordiske syvårskrigen og krigshendelser i middelalderen. Johannesen sier de planlegger et museum på området hvor man skal fortelle disse krigshistoriene.

– Trappene skal ikke pusses opp til slik de var under krigen. De legges imidlertid på samme sted, både av hensyn til terrenget, miljøet og fordi byantikvaren ønsker å bevare disse minnene, sier Johannesen, som håper de vil klare å skape en positiv plass.

– Dette stedet har en fantastisk utsikt og har blitt benyttet av mange både før og etter 2. verdenskrig.

Ferdigbehandlet. Et bredt politisk flertall i Oslo kommune har godkjent forslaget i Ekebergparken. Det var ingen innsigelser

fra Byantikvaren, Riksantikvaren eller andre offentlige organer. Fylkesmannen har også ferdigbehandlet en klage på vedtaket. Folkeaksjonen for Ekebergskogen klagde på fylkesmannens avgjørelse, og denne ble behandlet av Miljøverndepartementet.

Statssekretær i Miljøverndepartementet, Henriette Killi Westhrin, mener det ikke er grunn til å stanse oppussingen av monumentene i Ekeberg.

– Dette vedtaket har fulgt en ryddig og vanlig demokratisk prosess. Det har ikke skjedd noen lovbrudd, og vi mener det ikke foreligger sterke samfunnsmessige hensyn som gir grunn til å omgjøre vedtaket.

– *Så oppussingen av nazistiske monumenter regnes ikke som sterkt samfunnsmessige hensyn?*

– Miljøverndepartementet har ikke vurdert det slik.

– *Trengs det en bredere politisk debatt rundt oppussing av nazistiske krigsminner?*

– Den debatten er selvfølgelig mulig å reise. Men saken er ferdigbehandlet fra vår side.